

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО СЕМІНАРУ «МОВА І ПРАВО»**

27 жовтня 2021 року

Дніпро – 2021

УДК 811:34

Мова і право. Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару. 27 жовтня 2021 року, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ / За заг. ред. А. В. Колесник, І. В. Царьової. Дніпро: ДДУВС, 2021. 200 с.

Збірник містить матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару, проведеного кафедрою українознавства та іноземних мов факультету підготовки фахівців для підрозділів стратегічних розслідувань Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. У семінарі взяв участь професорсько-викладацький склад закладів вищої освіти України. Тематика тез охоплює актуальні проблеми юридичної термінології, юридичної лінгвістики та психолінгвістики, мовні процеси в суспільстві, питання медіаосвіти та медіавпливів на аудиторію, професійної спрямованості іноземної мови, вивчення мов у контексті міжкультурної комунікації, правові аспекти в культурологічному вимірі (література, мистецтво, журналістика).

Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару можуть бути використані викладачами для підготовки до занять із української та іноземної мов, а також для розроблення підручників та посібників, які б передбачали достатню мовну підготовку старшокласників, здобувачів вищої освіти, слухачів магістратури та ад'юнктури.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 3 від 18 листопада 2021 р.)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

<i>А. В. Колесник</i>	канд. філол. наук, завідувач кафедри українознавства та іноземних мов
<i>А. М. Поповський</i>	д-р. філол. наук, професор, професор кафедри українознавства та іноземних мов
<i>І. В. Царьова</i>	д-р. філол. наук, професор кафедри українознавства та іноземних мов
<i>Н. О. Побережна</i>	канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри українознавства та іноземних мов
<i>Т. В. Пакулова</i>	доцент кафедри українознавства та іноземних мов

(Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)
Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів

ЗМІСТ

Передмова	6
Бабакін В. М. Запровадження методів психолінгвістики щодо протидії злочинам, скоєних молоддю.....	7
Безгодова Н. С. Удосконалення навичок усного ділового мовлення у здобувачів освіти нефілологічного профілю.....	10
Бичко З.М. Незнищенність мови духу.....	12
Бортун К. О. Семантико-прагматичні та функційні особливості прохання в офіційно-діловому стилі.....	14
Василенко В. А., Герасименко Ю. В. Упорядкування юридичної термінології в українському законодавстві.....	16
Гнатенко К. В. Мова як засіб формування професійної культури майбутнього фахівця	20
Давидова Н. В. Legal discourse terminology components version.....	23
Декусар Г. Г. Psycholinguistics in the value of the personality	25
Дружинець М. Л. Відношення протилежності в терміносистемі медичного права	27
Жигadlo О. Ю. Specific Features of Turn-taking Organization in Courtroom Talk.....	30
Запотічна Р. А. Необхідність вивчення іноземних мов у закладах вищої освіти України.....	33
Ірчишина М. В. Мова геймерів як особливе явище сучасного молодіжного спілкування.....	35
Каширіна І. О. Неологізми як ознака того, що мова є живою	37
Коваленко Ю. М. Learning Foreign Languages in the Context of Intercultural Communication.....	39
Колесник А. В. Натуралізм у розкритті несправедливого ув'язнення у творах Івана Франка.....	42
Кузнецова Л. В. Фемінітиви як складник гендеру.....	44
Левін О. Л. Розвиток християнської сакральної культури Київської Русі (мова та інші чинники).....	46
Логінова Г. М. Юридична лексика та мистецтво правничого діалогу.....	49
Малишева М. Г. Covid-19 як чинник агресивної мовленнєвої поведінки в соціальних мережах.....	52
Міняйло Р. В. Назви податків на вилов риби в пам'ятках української мови.....	55
Надьон О. В. Роль української мови у професійній діяльності державного службовця.....	59
Олійник О. С. Relevance of soft skills development in students of non-linguistic specialities	61
Пакулова Т. В. Сучасна юридична освіта в умовах полікультурного простору.....	63

2. Довнаръ-Запольскій М.В. Крестьянская реформа въ Литовско-русскомъ государствѣ въ половинѣ XVI вѣка // Журнал Министерства Народного Просвещения. Седьмое десятилѣтіе. Часть ССCLVIII. С.-Петербургъ: Сенатская типографія. 1905. Мартъ. С. 135-187.

3. Эварницкій Д. И. Исторія запорожскихъ козаковъ. Томъ первый. Съ 22 рисунками. С.-Петербургъ. Типографія И. Н. Скороходова, 1892.

4. Історія української мови. Лексика і фразеологія : монографія / В.О. Винник, В.Й. Горобець, В.Л. Карпова та ін.; АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. Київ: Наукова думка, 1983. 742, [1] с.

5. Крехно Т. І. Історія лексико-семантичної групи «плати – податки – повинності» в українській мові XV – XVIII століть (на матеріалах українських пам’яток): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова». Харків, 2005. 19 с.

6. Пруткая Н. Опыт этнолингвистического описания зоонаименований пошлин в восточнославянских языках донационального периода // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика», 2008. Вип. 8. С. 313-318.

7. Царалунга І. Варіативність у староукраїнській літературно-писемній мові XIV – XV ст. : монографія. Хмельницький: ФОП Гонта А.С., 2017. 448 с.

Надьон Олена В’ячеславівна –
кандидатка юридичних наук,
доцентка кафедри наглядово-
профілактичної діяльності
Національного університету
цивільного захисту України

РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ

За останні декілька років в Україні значно стало більше приділятися уваги розвитку української мови. У 2021 році сталися важливі події у законодавчій сфері: в липні Конституційний Суд визнав Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» таким, що повністю відповідає Основному Закону. Уповноважений із захисту державної мови Тарас Кремень свого ставлення до прийнятого рішення не приховує: «16 липня збіглися одразу три важливих події, а відтак цей день уже називають знаковим в історії України. По-перше, 16 липня 1990 року Верховна Рада УРСР ухвалила Декларацію про державний суверенітет України – документ, який став політико-правовою основою Акта проголошення незалежності України 24 серпня 1991 року. По-друге, 16 липня 2019 року набрав чинності Закон України «Про

забезпечення функціонування української мови як державної». Нарешті, по-третє, 16 липня 2021 року набули чинності чергові норми цього закону».

Мова є найбільш обговорюваною темою у тепершніх реаліях і це дає поштовх для посилення ролі національної мови як найважливішого чинника прогресу науки, техніки, освіти. Для того, щоб зберегти розвиток та одночасне збереження традицій мови у цих сферах необхідною є національна стратегія мовного розвитку, підвищення ціннісно-мотиваційного статусу української наукової мови, вдосконалення змісту і методів неперервної мовної наукової освіти.

В процесі пошуку шляхів вирішення мовного питання, законодавець в першу чергу зробив акцент на підвищенні рівня знання державної мови саме серед представників влади або державних службовців. В їх життя поступово увійшла необхідність дотримання норм наукового стилю, зокрема знання особливостей побудови та мовного вираження, принципів укладання наукових текстів, їх категорій, ознак, характеристик, структурно-сміслових аспектів і змістовних частин, є важливим показником культури наукової мови.

Мовна культура фахівця сучасної Україні виражає себе не просто в рівні мовно-комунікативній підготовці, а й у вільному володінні національної наукової, складної мови, у всіх її проявах та стилях. На жаль, незважаючи на те, що багатьом державним службовцям потрібно постійно опрацьовувати професійну інформацію, укладати важкі процесуальні тексти, рівень мовної підготовки їх є недостатнім.

Серед сучасних дослідників, праці яких спрямовані на підвищення культури спілкування і мовної культури, виділяються: Б.Антоненко-Давидович, В.Берков, Г.Волкотруб, О.Горбул, О.Кубрак, О.Сербенська, Ф.Хміль, Т.Чмут, С.Шевчук та ін.

Запроваджене нещодавно тестування на рівень знання державної мови, яке проводить Національна комісія зі стандартів державної мови показало, що значно легше з виконанням завдань справляється молодь та кандидати на посади державних службовців, аніж ті, хто вже давно працює у публічній сфері. Ще не зрозуміло, яка статистика буде через рік після впровадження такого оцінювання, проте однозначно можна сказати про високу ефективність таких нововведень.

Державний службовець у своїй діяльності має спілкуватися відповідно до основних норм мовлення. Їх мова має бути змістовною, насиченою зворотами та засобами вираження точки зору. В своїй роботі при розмові державний службовець має уникати тавтології та однотипних слів та словосполучень; висловлювання повинно бути точним, виразним та доцільним.

Високий рівень вміння користуватися державною мовою державних службовців є запорукою подальшого розвитку не тільки окремої особистості, а й усіх українців, так як державні службовці виконуючи обов'язки

забезпечують практичну реалізацію функцій української мови у публічному управлінні та адмініструванні.

Для того, щоб ефективно вирішувати питання підвищення рівня знання української мови та її культури серед професійних державних службовців окреслену проблему потрібно розглядати як комплексну. Це вимагає об'єднання знань мовознавців і фахівців з публічного управління.

Література

1. Джунусалієва Г.Д., Ковальська Н.А Роль культури наукової мови у формуванні професійної компетенції. Україна, Одеса, Одеський національний економічний університет
2. Редін П.О., Лисиченко Л. А., Гамова Г. І. , Піддубна Н. В. Ділова українська мова в державному управлінні: навч. посіб. Ч. 2. Усне ділове мовлення: Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харків. регіон. ін-т держ. упр. : ХарРІ НАДУ "Магістр", 2003.
3. Фролова Т. Мовні засоби конструювання іміджу державного службовця: Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України: Вип. 2/2007 / за заг. ред. О. Ю. Оболенського, С. В. Сьоміна : Нац. акад. держ. упр. при Президентові України : НАДУ, 2007.

Олійник Ольга Сергіївна – старша викладачка кафедри українознавства та іноземних мов факультету підготовки фахівців для підрозділів стратегічних розслідувань Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

RELEVANCE OF SOFT SKILLS DEVELOPMENT IN STUDENTS OF NON-LINGUISTIC SPECIALITIES

In addition to professional skills, soft skills are an important element of a professional portrait and reputation in the modern world. A professional is someone who has specialized knowledge and often a certain academic background.

However, in addition to the abilities and knowledge required for a particular profession, professionals in almost any field also need a certain universal set of traits and skills.

These are, first of all, the so-called soft skills - intangible skills that help us to interact and get along well with others. Because these skills are required for almost every job, they are rarely included in job requirements lists, so it is difficult to know what specific skills are involved. However, there are skills that employers generally expect to see in candidates.